

Erkki Laakso

Kunniajäsen vuodesta 2002
näyttelijä, kansakoulunopettaja, KT
suullisen esitystaidon lehtori:
Oulun (1979-1983) ja Jyväskylän (1983-1997)
yliopiston opettajankoulutuslaitoksissa
draamapedagogiikan lehtori J:kylän OKL
(1997-2002)
Drama Borealen puheenjohtaja 1997

Lisätietoja kunniafidealistilta:

Jyväskylä, 20.11.2018

DRAAMA – AKATEEMINEN OPPIAINE

Olen aikaisemmin kirjoittanut aiheesta otsikolla TUONTITAVARASTA AKATEEMISEKSI OPPIAINEEKSI. Kirjoitan nyt siksi, että mielestäni omat ansioni draamakasvatuksen kehittämiseksi löytyvät tältä alueelta. Vaihdan näkökulmaa niin, että otan esille ne vaiheet, joiden myötä draama askel askeleelta eteni laajan harrastajajoukon tukemana koulun tarjoamasta harrastustoiminnasta itsenäiseksi oppiaineeksi. Tarkoitan tällä erilaisia hallinnollisia ratkaisuja, joiden kautta edettiin.

Kaiken lähtökohta on *Puheviestintäkomitean muistio vuodelta 1983*. Opetusministeriö asetti 8.5.1981 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää puheopetuksen nykytila ja tehdä selvityksensä pohjalta tarvittavat toimenpide-ehdotukset. Työryhmään kutsuttiin eri tahoilta alan johtavat asian- tuntijat. Muita nimiä mainitsematta totean, että työryhmä kutsui valmisteleväksi sihteerikseen logonomi Soile Rusasen. Työryhmän avuksi keskeistä käsitteistöä selvittämään koottiin asiantuntijaelin, jonka puheenjohtajana toimi apulaisprofessori Jaakko Lehtonen.

Jossain vaiheessa professori Jaakko Lehtonen totesi tykönään, että ilmaistaitoa on kouluissa opetettu kymmenkunta vuotta, mutta aineen opettajia ei kouluteta missään. Hänen johtopäätöksensä oli, että ”ilmaisutaidon opettajien koulutus on järjestettävä”. Hän tarttui toimeen, kokosi opetushallituksen piiristä ylitarkastajia, mm. Jaakko Linnakivi, Esko Laulajainen, Paula Tuomikoski, ja ryhtyi itse ryhmän puheenjohtajaksi. (Jaakko Lehtosen keskeinen merkitys ilmaisutaidon opetuksen kehittämisessä on jäänyt valitettavan vähälle huomiolle.) Fidealisteille haluan todeta, että Soile Rusanen kertoi aikanaan haaveillensa siitä, että joskus tulevaisuudessa ilmaisutaidon opettajia koulutetaan. Tämä on totta nyt.

Itselleni kirkastui vähitellen, että ellei draamalle saada akateemista statusta, niin asia ei etene. Pohdin mielessäni, olisiko ilmaisutaidolla (draamalla) edellytyksiä akateemiseksi oppiaineeksi. Epävarmuuteni poistui, kun sain käsiini ystäväni Björn Rasmussenin väitöskirjan, ”Å vare eller late som om” (!990). Sen luettuani olin vakuuttunut siitä, että draama ansaitsee paikkansa akateemisena oppiaineena ja päätin tehdä parhaani sen toteuttamiseksi. - Tämä on tärkeätä, koska kelpoisuus draamaopettajaksi edellytti opettajapätevyyden lisäksi aineenopettajilta

vaadittua cum laude -tason opintoja opetettavassa aineessa. Siis arvosanaopetus on saatava kuntoon.

Henkilökohtainen osuuteni tässä oppiaineen rakentamisessa alkoi seuraavasti. Puheviestintäkomitean muistiosta lauseen *"Kouluissa tarvittaisiin äidinkielen opetuksen tukena puhe- ja ilmaisukasvatukseen erikoistuneita opettajia."* (kohta 1.7.8.1 s.64). Tartuin tähän lauseeseen ja tein sen pohjalta esityksen kasvatustieteiden tiedekunnalle uuden erikoistumisaineen perustamiseksi. Ehdotus hyväksyttiin, mutta virallisen aseman uusi oppiaine, *puhe- ja ilmaisukasvatus*, sai vasta kun tasavallan presidentti Mauno Koivisto allekirjoitti asetuksen muutoksen, jolla aine lisättiin opettajankoulutuksessa tarjolla olevien *erikoistumisaineiden* joukkoon. Nyt asia oli juridisesti kunnossa ja tältä pohjalta voitiin syyslukukaudella aloittaa *ilmaisutaidon opettajien pätevöittämisskoulutus* (2½ v) ja puhe- ja ilmaisutaidon erikoistumisopinnot Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksessa.

Pätevöittämisskoulutus tarjottiin kahdelle kurssille. Molemmille haki toistasataa opiskelijaa. Kurssin pääopettajina toimivat Soile Rusanen ja Erkki Laakso.

Loppukevennyksenä haluan kertoa, että jouduimme keväällä 1990 Soilen kanssa tiukkaan tilanteeseen, kun Jaakko vei meidät erääseen luokkahuoneeseen ja sanoi, että ette tule täältä pois ennen kuin puhe- ja ilmaisukasvatuksen approbatur- ja cum laude approbatur - tutkintovaatimukset ovat valmiit. Ja tulivathan ne valmiiksi. "Pakko on paras muusa."

FIDEALISTIT 27.11-2018

TOIMINTANI DRAAMAOPETUKSEN PARISSA

Vuodesta 1983 olen toiminut suullisen esitystaidon (myöhemmin puheviestinnän) lehtorina Jyväskylän yliopistossa. Vuodesta 1997 sain nimityksen draamapedagogiikan lehtoriksi. Virka oli ensimmäinen Suomessa. Päätyöni on koko 90-luvun ollut ilmaisutaidon opettajien koulutus. Eräs urani kohokohdista oli toimintani Jyväskylän yliopistossa järjestetyn draamakongressin puheenjohtajana. Kysymyksessä oli ensimmäisen Suomessa järjestetty Drama Boreale-kongressi. Tuo nimitys otettiin silloin käyttöön ja se on vakiintunut pohjoismaisten draamakongressien nimeksi. Jäin eläkkeelle 2000. Väittelin eläkkeelle jäätyäni v. 2004 aiheesta *DRAAMAKOKEMUSTEN ÄÄRELLÄ - Prosessidraaman oppimispotentiaali opettajaksi opiskelevien kokemusten valossa*. Erityinen kunnia oli, että sain pitää key-note luennon Vaasan Drama Borealissa v. 2009.

Olen aina pitänyt FIDEAN (ja sen edeltäjien) työtä tärkeänä. Ilman FIDEAa emme olisi lähimainkaan sitä mitä nyt olemme. Oma aktiivisuuteni FIDEA-maailmassa taitaa pelkistyä yhden syyskokouksen vetämiseen Oulussa vuosikymmeniä sitten ja toinen lienee osuuteni vastaavassa kokouksessa Jyväskylässä.

Tunnen olleeni etuoikeutettu. Olen saanut draamakasvatuksen ansiosta vieraila kansainvälisissä tapahtumissa. Olen saanut tutustua työtovereitteni ohella alan johtaviin kansainvälisiin kouluttajiin. Kiitos oikein paljon siitä kunniasta, että minulle on myönnetty FIDEALISTIN arvonimi. Toivotan FIDEAlle parhainta menestystä ja lähetän kaikille FIDEALISTEILLE LÄMPIMÄT ONNITTELUNI!

Fidealisti Erkki